

Veiledning for Creaza samfunn 8-10

I denne veiledningen vil vi gjennomgå de pedagogiske ideene bak utformingen av læremiddelet samt forklare hvordan Creaza samfunn kan benyttes i undervisning.

Creaza samfunn 8-10 inneholder 45 temaer fordelt på 9 moduler. Temaene dekker samtlige kompetansemål i den nye læreplanen, i tillegg til kjerneelementene og de tverrfaglige temaene. Hvert tema inneholder en introduserende tematekst, utfyllende temakart, tilhørende begrepskart, og en rekke varierte og aktiviserende oppgaver.

Creaza Samfunn inviterer elevene til aktivitet og deltakelse, er alltid oppdatert og relevant, er enkelt å tilpasse sin elevgruppe, og støtter lærer og elever gjennom hele læringsprosessen.

Kreativitet, aktivitet og variasjon skaper lærelyst, motivasjon og engasjement. Derfor vektlegges dette i oppgavebanken til Creaza Samfunn. For å forstå samfunnet rundt seg, er diskusjon og refleksjon av relevante samfunnsspørsmål viktig. Jevnlig oppdatering av både temakart og oppgaver er derfor prioritert i Creaza samfunn.

Det bør være enkelt for læreren å legge til rette for tilpasset opplæring for den enkelte elev og/eller elevgruppe. Læremiddelet legger derfor opp til at læreren med enkle grep skal kunne tilpasse både fagstoff og oppgaver.

Elevenes medbestemmelse og aktive deltakelse i egen læringsprosess er vektlagt. Det samme gjelder lærerens valgfrihet til å vektlegge ulike innfallsvinkler til faget. Elevene støttes i å ta egne og bevisste valg, tilegne seg kunnskap selvstendig, og reflektere over hvordan de best lærer. Vi mener at undervisning som både lærer og elever får et eierforhold til gjennom valgmuligheter, er viktig for elevenes bevisstgjøring rundt egen læringsprosess. Dette vil også styrke elevenes faglige utvikling og dybdelæring, og ikke minst elevenes (og lærerens) engasjement, motivasjon og læringsglede.

Sist, men ikke minst, er tett oppfølging og gode tilbakemeldinger viktig for elevenes læring. Innsyn i elevenes arbeidsprosess, og muligheter for å gi raske muntlige og skriftlige tilbakemeldinger underveis, er derfor vektlagt.

Disse grunnsynene gjenspeiles i utformingen av læremiddelet:

Inndelingen i temaer og moduler

Dette gir valgfrihet. Alle temaene behøver ikke gjennomgås for at man skal dekke alle kompetansemålene i faget. Ut ifra interesser, hendelser i samfunnet o.l. kan lærer – gjerne i samarbeid med elevene – velge ulikt faglig fokus, og fremdeles gjennomføre læreplanen.

Begrepsbanken

Creaza samfunn inneholder 300 begrepskart. Begrepene defineres, forklares, visualiseres og settes i sammenheng. Definisjonene i begrepskartene er oversatt skriftlig og muntlig til arabisk, somali, dari, pashto, tigrinja og kurmanji. Begrepsforståelse er grunnleggende kunnskap, og begrepskartene er en god støtte til elevenes arbeid med dette.

Begrepskartene setter også begrepene i ulike sammenhenger for å hjelpe elevene til å overføre kunnskapen fra ett felt til et annet. Dette støtter elevenes dybdelæring.

Tematekstene

Tematekstene kan benyttes til å introdusere elevene for temaet samt for viktige spørsmål som vil bli reist og drøftet i temaet. Flere av tematekstene setter også temaet i en historisk sammenheng. Tematekstene presenteres med og uten støttende visualisering, slik at elevene kan velge det oppsettet de er mest fortrolig med. De visualiserte tematekstene er lest inn og kan lyttes til.

Temakartene

I temakartene blir elevene presentert for sentralt fagstoff, relevante fagbegreper, illustrerende eksempler og bilder, og refleksjonsspørsmål. Det er ikke meningen at alt fagstoff i et temakart skal gjennomgås. Temakartene er en informasjonsbase for elevene, som de kan benytte i sin læreprosess.

Noen av temakartene fokuserer mer på felles refleksjon i klasserommet, mens andre fokuserer mer på fagstoff og fagbegreper. Fokuset avhenger av temaet.

Noen av temakartene kan oppleves overveldende første gang de åpnes fordi informasjonsmengden er stor. Vi har valgt å inkludere relativt mye informasjon fordi det er enklere for læreren å fjerne informasjon enn å skrive inn mer fagstoff (vi skal forklare hvordan dette gjøres under). Fagstoffet i temakartene kan også leses som samlet tekst.

Temakartene oppdateres ved behov, både når det gjelder faglig innhold og aktuelle eksempler. De inneholder en rekke lenker til kildene som er brukt, slik at elevene kan fordype seg ytterligere i fagstoffet om de ønsker. Videre finnes det lenker til artikler fra nyhetsbildet, kronikker, dokumentarer og podkaster. Dette vil fylles på og fornyes jevnlig.

Temakartene kan enkelt tilpasses den enkelte elevgruppe, eller enkeltelever, av læreren. Variasjonsmulighetene er mange:

- Læreren kan enkelt endre temakart før det deles med elevene, for å tilpasse det til sin elevgruppe og det faglige fokuset man har valgt.
- Fagstoff kan tas ut eller legges til.
- Dersom læreren vil at elevene skal se et filmklipp, høre en podkast, eller fordype seg i en nyhetsartikkel, kan han/hun legge til lenker, videoer og lydklipp i temakartet.
- Læreren kan også kombinere grener fra ulike temakart og sette sammen tankekart spesielt tilpasset sine elever og sitt faglige fokus.
- Læreren kan legge til lydfiler, videofiler, eller spille inn lyd i temakartene – for på denne måten legge til rette for omvendt undervisning for elevene sine.
- Læreren kan også differensiere mellom elever ved å dele ulike versjoner av temakartet til ulike elever. Elevene kan få tilsendt ulike lenker, for eksempel på e-post, slik at differensieringen ikke er synlig for dem.
- Det er mulig å invitere til samarbeid i de ulike temakartene. Flere lærer kan jobbe i samme temakart samtidig og tilpasse dette til et tverrfaglig samarbeid.

Oppgavebanken

Til hvert tema er det en omfattende oppgavebank. Det er ikke meningen at elevene skal arbeide med alle oppgavene, men at man skal ha valgmuligheter. I oppgavebanken for hvert tema vil man derfor finne en rekke varierte oppgaver og aktiviteter, hvor elevene kan jobbe med alt fra innlæring av fagbegreper til å forklare og reflektere over samfunnsspørsmål. Som et ledd i elevenes medvirkning til og refleksjon rundt egen læreprosess, kan de jobbe med ulike innfallsvinkler, på ulike nivåer, og med ulike digitale verktøy.

Noen av oppgavene er knyttet til fagstoffet i temakartene, mens andre tar opp aktuelle saker og samfunnsspørsmål. Oppgavebanken oppdateres jevnlig.

Oppgavene og temakartene tar utgangspunkt i læreplanens definisjon av kompetanse:

Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.

Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning. (Overordnet del, 2.2.: Kompetanse i fagene)

Noen oppgaver fokuserer på innlæring av fagbegreper og fagstoff, eller å kunne beskrive hendelser, sammenhenger og samfunnsprosesser. Andre oppgaver fokuserer på å forklare sammenhenger – alt fra sammenhenger mellom ulike fagbegreper til sammenhenger mellom ulike samfunnsfelt. Mange av oppgavene oppfordrer elevene til å utforske temaer og kilder selvstendig. Elevene blir videre bedt om å finne og benytte eksempler til å forklare eller argumentere i mange av oppgavene.

Å tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter, og å forstå sammenhenger, jobbes det blant annet med gjennom aktiviteter, ordleker, konkurranser, regneoppgaver, beskrivende og/eller forklarende fortellinger, presentasjoner, podkaster og tankekart.

Mange oppgaver åpner for refleksjon og drøfting. Elevene oppfordres til å begrunne påstander og argumentere for egne meninger, eller reflektere over andres meninger. Mange av oppgavene legger opp til at elevene skal ytre, begrunne og forklare sine egne meninger. Forståelse, dybdelæring, refleksjon og kritisk tenkning jobbes med gjennom aktiviteter, debatter, presentasjoner, refleksjonsgrupper og fagartikler med skriverammer. Etterrettelig kildebruk og kildekritikk er integrert i mange oppgaver.

En del av oppgavene kan elevene arbeide med individuelt, mens andre åpner for samarbeid – enten i grupper, eller som digitalt samarbeid ved at elevene samskriver og chatter i verktøyene.

Oppgavene er i utgangspunktet differensierte, men læreren kan også enkelt differensiere ytterligere ved å flytte fokus fra å beskrive, til å forklare, til å drøfte og reflektere. Læreren kan også endre oppgaver som deles med sine elever, eller lage nye oppgaver i verktøyene Mindomo, Cartoonist eller AudioEditor, og dele disse med elevene sine. Oppgavene man lager, kan deles videre med andre lærere, som enten kan bruke oppgavene slik de er, eller tilpasse dem til sine elevgrupper. Denne typen lærersamarbeid kan for eksempel være nyttig ved tverrfaglig samarbeid.

I tillegg til oppgavene knyttet til hvert tema, har Creaza en generell oppgavebank hvor man kan søke på tverrfaglige temaer, fag, og oppgaver for 8-10 trinn.

Oppfølging av elevenes arbeid og vurdering for læring

For å hjelpe elevene i deres faglige utvikling er oppfølging, støtte og gode tilbakemeldinger viktig. Læreren kan enkelt følge opp elevenes arbeid mens de jobber samt gi tilbakemeldinger underveis for å støtte elevene i arbeidet. Lærer kan gi fremovermeldinger til hele produktet, eller til spesifikke deler av det. Tilbakemeldingene kan gis skriftlig eller spilles inn som lyd i alle tre verktøyene. Læreren kan også vurdere elevenes sluttprodukt, der dette er hensiktsmessig for elevenes læring.